

Список літератури

1. *Пересада А.А. Майорова Т.В.* Інвестиційне кредитування [Електронний ресурс]: навч. посібник. — К.: КНЕУ, 2002. — 271 с. — Режим доступу: <http://fingal.com.ua/content/view/195/87/1/2/#4408>
2. *Онікієнко С.В.* Регулювання інвестиційної діяльності банку: монографія. — К.: КНЕУ, 2013. — 217 с.
3. *Прокопів І.І.* Сучасний стан та роль банківської системи у фінансуванні реального сектору економіки / [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/ekpr/2010_33/Zmist/16PDF.pdf
4. *Гриценко Л.Л., Боярко І.М.* Оцінка потреби реального сектору економіки України у банківських кредитах / [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Mre/2009_4_1/4_5.pdf

УДК 339.944

В. Г. Шевалдіна,

доцент кафедри менеджменту банківської діяльності,
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»

ОСНОВНІ АСПЕКТИ ФІНАНСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Вирішення соціально-економічних проблем України та забезпечення міжнародної конкурентоспроможності її економіки може бути досягнуто в результаті переходу до інноваційної моделі розвитку економіки. Така модель базується на використанні інтелектуальних ресурсів і застосуванні принципово нових наукових ідей і розробок через їх системне технологічне впровадження у виробничий процес, що дає змогу не тільки підвищити ефективність функціонування суспільного виробництва, а й змінити можливості його розвитку. Інноваційне виробництво, ефективна інфраструктура, привабливий інвестиційний клімат спроможні підвищити конкурентоздатність вітчизняної продукції, створити робочі місця високої кваліфікації та покращити показники рівня добробуту населення. Виробництво і реалізація наукомісткої продукції забезпечать приріст ВВП та економічне зростання країни швидкими темпами.

У дослідженнях багатьох економістів одним з основних факторів впливу на економічне зростання та приріст ВВП є фактор

науково-технічних нововведень (інновації), вплив якого на ВВП розвинутих країн досягає від 67 до 87 % [1]. Тож у інноваційно-активних країнах саме інновації у вигляді конкурентоспроможних на світовому ринку технологій і товарів забезпечують до 90 % приросту ВВП.

Україна проголосила ідею побудови нової іноваційної моделі розвитку економіки десять років тому. Однак, ні розробка нормативно-правової бази, ні проведення різних державних програм не наблизили країну до мети. Зі світового досвіду відомо, що така модель має можливість реалізуватися за умови наявності таких необхідних складових: наукова база високого рівня; гнучкий фінансовий ринок; ринок праці з великою кількістю кваліфікованих фахівців і наукових кадрів; підприємства, на яких можливо будувати високотехнологічне виробництво.

Аналіз ситуації в Україні показує, що серйозною проблемою розвитку інновацій залишається недофінансування вітчизняної науки, а також неефективне використання наявних ресурсів.

В Україні ще зберігається достатній науковий потенціал. Наявність доволі значної наукової бази: 1208 наукових організацій, які виконують наукові дослідження і розробки; науковці, визнані у світі і спроможні генерувати інноваційні ідеї; вищі навчальні заклади, що можуть забезпечувати економіку кваліфікованими кадрами. За даними ЮНЕСКО, загальний рівень фінансування наукової і науково-технічної діяльності в Україні у розрахунку на одного вченого працівника приблизно в шість разів нижчий, ніж у США та Німеччині, у п'ять разів — Японії і в 1,3 разу — Росії.

Фінансування науки, виражене у показнику питомої ваги загального обсягу витрат у ВВП, упродовж 2000—2011 років знизилося з 1,16 % до 0,73 % [2]. Однак, у 2012 р. завдяки зростанню бюджетних витрат на науку на 22 % показник зріс до 0,75 %. Якщо порівнювати ситуацію в Україні з іншими країнами, то в середньому по ЄС-27 обсяг витрат на наукові дослідження та розробки у 2011 році становив 2,03 % ВВП, в Японії — 3,36 % (у 2009 р.), Південній Кореї — 4,0 % (у 2010 р.) і Сполучених Штатах — 2,87 % (у 2009 р.), у Китаї — 1,7 % (у 2009 р.).

У перспективі, відповідно до розробленої та затвердженої Концепції загальнодержавної цільової економічної програми розвитку промисловості на період до 2020 року загальний обсяг фінансових ресурсів, що пропонується спрямувати на проведення перспективних науково-дослідних робіт зі створення нового обладнання, приладів і технологій світового рівня становитиме до 3 % ВВП України (до 46 млрд грн щорічно). Такий рівень відпові-

дає і європейській Стратегії. До 2020 року досягнення частки витрат на виконання наукових досліджень і розробок планується довести до 3 % у ВВП серед країн Європейської співдружності (ЄС-27).

В Україні більша частина фінансування витрат на фінансування наукових досліджень припадає на державу, в той час, як в інноваційно-активних країнах та ж частка припадає на приватний бізнес.

Головну роль у забезпеченні інноваційного процесу ресурсами для розвитку відіграють інституції кредитування інноваційних проєктів, венчурного фінансування та ефективність функціонування фондових ринків, де має генеруватись зростання вартості інноваційних фірм і відповідне залучення нових інвестицій. Проте, всі ці три джерела в Україні практично не впливають на інноваційні процеси. Обмежений доступ підприємств базових галузей промисловості до кредитних ресурсів через високі відсоткові ставки комерційних банків, особливо на довгостроковий період для технічного переозброєння, модернізації та розвитку виробництва (середньозважена ставка за кредитами в національній валюті у грудні 2012 року збільшилась до 17,6 % з 17,2 % на початку року, а в іноземній валюті — до 9,3 % з 8,4 % на початку року, що вплинуло на обсяг кредитів, наданих юридичним особам — за 2012 рік збільшився лише на 5,1 % проти зростання у 2011 році на 14,9 %). Невизначеність майбутнього бізнесового середовища призводить до високих ризиків інноваційних проєктів.

Основне джерелом фінансування інновацій — власні кошти підприємств — 63,9 % загального обсягу витрат (проти 52,9 % у 2011 р.). Частка кредитів зменшилась порівняно з 2011 роком і склала 21,0 % для 67 підприємств (38,3 % і 50). Фінансову підтримку держави отримали 27 підприємств із держбюджету і 28 з місцевих бюджетів, загальна частка цих коштів становила 2,2 % (1,1 %). Збільшилась частка коштів іноземних та вітчизняних інвесторів — з 0,4 % і 0,3 % до 8,7 % і 1,3 % відповідно.

Тому, в умовах нерозвинутого фінансового ринку, інноваційний прорив без державної допомоги неможливий. Історія створення інноваційних центрів в інших країнах доводить, що значна їх частина сформувалася завдяки державним програмам фінансової підтримки або державному замовленню. Головна функція держави в інноваційному процесі — створити на законодавчому рівні важелі стимулювання, механізми підтримки та розвитку ринку інновацій.

Список літератури:

1. Герасимчук В.И., Сакалош Т.В. Инновационная модель развития экономики в условиях глобализации. // [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://economy.kpi.ua/files/files/16_kpi_2008.pdf

2. www.ukrstat.gov.ua — Офіційний сайт Державної служби статистики України.

УДК 330.322: 336.027

Ю. В. Шморгун,

старший викладач кафедри банківських інвестицій,

Т. О. Дзюба,

студентка кредитно-економічного факультету,

ДВНЗ «Київський національний економічний

університет імені Вадима Гетьмана»

ПОТЕНЦІАЛ ПЕНСІЙНОГО ФОНДУ У СТИМУЛЮВАННІ ІНВЕСТИЦІЙ

Ключовою проблемою стабілізації економічної ситуації в Україні є розвиток економічного потенціалу підприємств і формування адекватного інвестиційного забезпечення. Падіння обсягів промислового виробництва, політичні та соціальні проблеми зменшили інвестиційну привабливість підприємств та їх інвестиційний потенціал.

Основними причинами, чому Україна втрачає свою інвестиційну привабливість, а отже, і інвестиційні ресурси, є:

- загальносвітова стагнація економіки. За прогнозами Світового банку світовий ВВП у цьому році буде менший ніж у минулому на 0,1% [1];

- зниження приросту валового внутрішнього продукту в Україні. За I квартал 2013 року реальний ВВП знизився на у порівнянні з попереднім періодом минулого року 3,3 %, а в II кварталі — на 2,2 % [2];

- падіння ВВП у свою чергу стимулює такі зміни в економіці: скорочення робочих місць, зменшення доходів населення, зменшення схильності до заощаджень у населення, збільшення державного дефіциту (у бюджеті 2013 року було закладено зростання ВВП на 3,4 % [3]).

Можливе в майбутньому підписання Україною угоди про асоціацію з Євросоюзом встановлює досить високу планку для україн-